

VETERAANIJÄRJESTÖJEN LAUSUNTO VALTIOVARAINVALIOKUNNAN KUNTA- JA TERVEYSJAOSTOLLE

Suomen veteraaniliittojen valtuuskunta (Veva) esittää valtion vuoden 2023 talousarviossa varattavaksi määrärahat rintamalisän korottamiseen 200 euroon kuukaudessa ja sotainvalidien aviopuolisoiden ja leskien kuntoutuksen laajentamiseen. Lisäksi rintamaveteraanien aviopuolisoiden ja leskien kuntoutusmahdollisuuksia tulisi lisätä.

1 Rintamalisän korotus

Päivittäiset elinkustannukset ovat kohonneet merkittävästi. Korottamalla rintamalisä 200 euroon vuoden 2023 alusta voitaisiin helpottaa erityisesti pienituloisia veteraaneja selviytymään lääke- ja sairaanhoitokustannusten omavastuista, palveluasumisen vuokrista sekä silmälas- ja muista arjen välttämättömistä kustannuksista.

Kelan arvion mukaan vuonna 2023 korotuksen kustannusvaikutus olisi 2,3 milj. euroa verrattuna nykyisiin kustannuksiin eli kokonaiskustannus olisi 6,5milj. euroa. Kustannusvaikutukset vuosille 2023– 2026 näkyvät taulukossa.

Rintamalisä	2023	2024	2025	2026
kansaneläkeindeksi	1697	1726	1757	1790
saajat keskimäärin vuodessa	2700	1900	1300	900
euroa/kk (nykylaki)	129,89	132,11	134,49	137,01
euroa/kk (korotettu)	200,00	203,42	207,08	210,96
euroa/kk (muutos)	70,11	71,31	72,59	73,95
eurot vuodessa, milj. euroa (nykylaki)	4,2	3,0	2,1	1,5
eurot vuodessa, milj. euroa (korotettu)	6,5	4,6	3,2	2,3
eurot vuodessa, milj. euroa (muutos)	2,3	1,6	1,1	0,8

(Kela, Pentti Eskelinen 27.1.2022)

2 Sotainvalidien puolisojen ja leskien kuntoutus

Sotainvalidien aviopuolisoiden ja leskien valtion talousarviossa olevaan määrärahaan perustuvaa kuntoutuksen edellytyksenä on sotainvalidilta vaadittava vähintään 30 prosentin haitta-aste sotavammoista. Vuosittain huomattava osa tarkoitukseen käytettävissä olevasta määrarahasta on jäänyt käyttämättä. Palauttamalla määräraha vuoden 2021 tasolle 2,08 miljoonaan euroon ja ottamalla huomioon siirtyvä määräraha voidaan kuntoutukseen pääsy mahdollistaa myös 20–25

prosentin haitta-asteen sotainvalidien aviopuolisoiden ja leskille. Kuntoutuksen pääsyedellytyksistä säädetään vuosittain annettavalla valtioneuvoston asetuksella.

3 Rintamaveteraanien aviopuolisoiden kuntoutus

Rintamaveteraanien puolisojen kuntoutukseen pääsyä tulisi helpottaa tarkistamalla rintamaveteraanien kuntoutuksesta annettua lakia siten, että puolison kuntoutus ei ole aina sidoksissa veteraanin kuntoutusjaksoon ja että se voidaan toteuttaa myös avokuntoutuksena. Rintamaveteraanien puolisojen kuntoutus edellyttäisi muutosta lakiin rintamaveteraanien kuntoutuksesta 1184/1988 sekä asetukseen rintamaveteraanien kuntoutuksesta 1348/1988.

4 Rintamaveteraanien leskille kuntoutusmääräraha

Rintamaveteraanien leskien kuntoutus tapahtuisi valtion talousarvioon otettavan määrärahan 5 milj. euroa puitteissa. Se mahdollistaisi, että vuonna 2023 elossa olevista vajaasta 10 000 leskestä kuntoutusta voitaisiin antaa sitä eniten tarvitseville. Valtiokonttori huolehtisi määrärahan käytön ohjeistuksesta ja sen jakamisesta hyvinvointialueille veteraanien lukumäärän mukaisessa suhteessa.

Leskikuntoutuksen hakija esittää selvityksen, että hänen edesmenneellä aviopuolisollaan on ollut rintamasotilas-, rintamapalvelus tai rintamatunnus sekä tarvittaessa myös avioliiton voimassaolosta veteraanin kuolinaikana. Puolustusvoimien aluetoimistojen kautta löytyy tieto rintamasotilastunnuksesta ja kansallisarkistosta tieto rintamapalvelustunnuksesta. Myös veteraanijärjestöillä on tässä iso tehtävä, jo olemassa olevien jäsenrekisterien kautta. Tiedottaminen tulee olemaan tärkein kanava edun tarjoamiselle.

5 Rintamaveteraanasian neuvottelukunnan kannanotto

Rintamaveteraanasian neuvottelukunta on kokouksessaan 17.2.2022 todennut, että se kannattaa näitä esityksiä. Kokouksen jälkeen Rintamaveteraanasian neuvottelukunta toimitti esitykset (RINE) Eduskuntaryhmille sekä sosiaali- ja terveysministeriöön sähköpostilla 24.3.2022.

Neuvottelukunta on kokouksessaan 19.10.2022 käsitellyt uudelleen veteraanijärjestöjen esityksiä ja päättänyt, että RINE puoltaa esityksiä ja esitykset lähetetään eduskuntaryhmille, jotta ne edistäisivät tavoitteiden toteutumista valtion vuoden 2023 tulo- ja menoarvioon.